

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3298/2019
27.05.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца „Путеви“ АД Ужице, чији је пуномоћник Љубиша Павловић адвокат из ..., против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Драгомир Петровић, адвокат из ..., ради неоснованог обogaћења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4322/18 од 04.04.2019. године, у седници већа одржаној дана 27.05.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4322/18 од 04.04.2019. године тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Ужицу П 2753/17 од 28.05.2018. године, а захтев туженог за накнаду трошкова поступка у износу од 276.295,00 динара **СЕ ОДБИЈА**.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да на име трошкова поступка по ревизији исплати тужиоцу износ од 407.580,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу П 2753/17 од 28.05.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да на име стицања без основа плати тужиоцу износ од 4.743.158,30 динара са законском каматом од 21.11.2016. године до исплате, у року од 15 дана по пријему писменог отправка пресуде. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 337.532,00 динара са законском каматом по Закону о затезној камати почев од дана извршности до исплате, све у року од 15 дана по пријему пресуде под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4322/18 од 04.04.2019. године, преиначена је пресуда Вишег суда у Ужицу П 2753/17 од 28.05.2018. године тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоцу, на име стицања без основа, плати износ од 4.743.158,30 динара са законском затезном каматом од 21.11.2016. године и обавезан тужилац да надокнади туженом трошкове парничног поступка у износу од 276.295,00 динара у року од 15 дана по пријему писменог отправка пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка,

погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је тужиочева ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а због битне повреде одредаба парничног поступка из тачке 12. става 2. наведеног члана ревизија се не може изјавити.

Неосновано се ревизијом указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 394. ЗПП, учињену у другостепеном поступку, јер је првостепена пресуда преиначена због става другостепеног суда да је на утврђено чињенично стање погрешно примењен члан 212. Закона о облигационим односима.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац као наручилац и тужени као предузетник - власник самосталне молерско занатске радње из ... и извођач били су у облигационом односу заснованом уговорима од 22.05.2012. године и 03.09.2012. године са три анекса о извођењу радова на објектима у иностранству. Предузетничка радња туженог је испостављала тужиоцу привремене ситуације за радове обављене по тим уговорима у периоду од септембра 2012. године до фебруара 2013. године. Укупна вредност свих изведених радова по испостављеним ситуацијама износи 140.182,04 USD. тужилац је исплатио свом сауговорачу укупно 129.137,93 USD, тако да постоји разлика у износу од 11.004,11 USD, од које се одбија износ од 9.669,11 USD за трошкове радника извођача који су напустили градилиште пре истека времена, а које сноси извођач. Укупно дуговање тужиоца износи 1.375 USD односно 159.848,15 динара. Предузетничка радња туженог престала је са обављањем делатности 28.01.2015. године и брисана је из регистра предузетника. Тужени је 12.09.2016. године поднео предлог за извршење на основу веродостојне исправе - рачуна број .../... од 11.02.2013. године, ради наплате преосталог дела потраживања у износу од 3.082.773,68 динара. Предложено извршење одређено је решењем о извршењу на основу веродостојне исправе Основног суда у Ужицу Ив 128/16 од 12.09.2016. године. Извршење је спроведено 21.11.2016. године, наплатом из средстава на рачуну тужиоца, у укупном износу од 4.903.006,45 динара.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 212. Закона о облигационим односима усвојио тужбени захтев. По налажењу тог суда, тужилац је два пута платио исти дуг, једном добровољно а други пут у поступку извршења, и зато основано потражује враћање по правилима о стицању без основа. О затезној камати суд је одлучио у складу са чланом 214. наведеног закона, сматрајући да је тужени несавесни стицалац.

Другостепени суд је прихватио утврђено чињенично стање, али је због погрешне примене материјалног права преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев. По налажењу тог суда, тужилац није два пута исплатио исти дуг, због чега нису испуњени услови за примену члана 212. Закона о облигационим односима и тужилац је могао само тражити понављање поступка покренутог предлогом за

извршење на основу веродостојне исправе или тражити враћање у пређашње стање због пропуштања рока за приговор против решења о извршењу.

Изложено правно становиште другостепеног суда није правилно.

Начело правичности не допушта да се неко обогати на туђ рачун. Ако дође до прелаза имовине једног лица у имовину другог лица без правног основа (стицање без основа) правни поредак даје осиромашеној странци право на повраћај (члан 210. Закона о облигационим односима).

Закон о облигационим односима је као посебан пример стицања без основа уредио питање двоструке исплате дуга. Ако је исти дуг био плаћен два пута, основано је било само прво плаћање, док је друго било без правног основа јер је дуг престао да постоји већ после првог плаћања. Наведени закон даје странци право да може тражити враћање и у случају исплате дуга по основу извршне исплате. Одредбом члана 212. тог закона прописано је да ко исти дуг плати два пута, па макар једном и по основу извршне исправе, има право тражити враћање по општим правилима о стицању без основа. Примена ове одредбе могућа је и у случају када је извршење спроведено на основу веродостојне исправе.

У конкретном случају, из утврђеног чињеничног стања (које тужени није оспоравао жалбом из разлога предвиђеног чланом 375. ЗПП) произилази да је ненаплаћено потраживање туженог из уговорног односа његове предузетничке радње (брисана из регистра пре принудне наплате) са тужиоцем износило 11.004,11 USD, али и да тужени, сагласно члану 3. закључених уговора, сноси трошкове ангажованих радника који су градилиште у иностранству превремено напустили, у износу од 9.669,11 USD, за који се умањује његово потраживање. Након таквог умањења, преостало потраживање туженог износи 1.375 USD, односно 159.848,15 динара. Овај износ тужени је основано наплатио од тужиоца у извршном поступку, али је у том поступку неосновано, поново наплатио потраживање које му је већ било исплаћено, у износу од 4.743.158,30 динара - разлику између принудно наплаћеног износа од 4.903.006,45 динара и стварно дугованог износа од 159.848,15 динара.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлука о захтеву тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији, садржана у другом ставу изреке, донета је на основу члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП. Тужилац има право на трошкове овог поступка у укупном износу од 407.580,00 динара, и то: за састав ревизије у износу од 45.000,00 динара, за судску таксу за ревизију у износу од 145.032,00 динара и за судску таксу за одлуку по ревизији у износу од 217.548,00 динара.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић